

**Απάντηση στους πολέμους με το πιάνο
Ο Κυπριανός Κατσαρής και ο Μαρτίνος Τιρίμος μιλούν
για το Ίδρυμα Νέμιτσα και την κρίση**

Της Ολγας Σελλα

Γη του πεύκου, του κυπαρισσιού και των... αντιφάσεων. Κύπρος 2011. Ανάμεσα στις επικείμενες γεωτρήσεις στο οικόπεδο 12 για εντοπισμό φυσικού αερίου και στις χλιαρά συνεχιζόμενες διαμαρτυρίες των Κυπρίων πολιτών έξω από το Προεδρικό Μέγαρο για την τραγωδία στο Μαρί τον περασμένο Ιούλιο, μια διαφορετική πολιτιστική εκδήλωση, οφειλόμενη αποκλειστικά στην ιδιωτική πρωτοβουλία, έδειξε και άλλες όψεις της κυπριακής κοινωνίας. Ο Τάκης και η Λούκη Νέμιτσα ίδρυσαν, πριν από δύο χρόνια μόλις, ένα ίδρυμα, δωρίζοντας σ' αυτό όλη τους την περιουσία, με σκοπό να βραβεύει Κύπριους επιστήμονες, ερευνητές ή καλλιτέχνες που διαπρέπουν στο εξωτερικό.

Την περασμένη Παρασκευή, η δεύτερη εκδήλωση απονομής των Βραβείων Νέμιτσα φιλοξενήθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο στη Λευκωσία, παρουσία του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Φέτος ήταν η χρονιά του πολιτισμού και ο Κύπριος πρόεδρος απένειμε τα βραβεία του Ιδρύματος Νέμιτσα σε δύο διεθνώς καταξιωμένους πιανίστες, δύο ακόμα Κύπριους που ζουν στο εξωτερικό: στον Κυπριανό Κατσαρή και στον Μαρτίνο Τιρίμο.

Δύο Κύπριοι της διασποράς βρέθηκαν την περασμένη εβδομάδα στον τόπο καταγωγής τους, απολαμβάνοντας μια υψηλότατη τιμή, αφού το βραβείο του Ιδρύματος Νέμιτσα μπορεί να είναι ιδιωτικό, αλλά δεν υπάρχει τίποτε άλλο αντίστοιχο από την κυπριακή πολιτεία. Η οποία, παρά τις οικονομικές δυσκολίες που ήδη αντιμετωπίζει, παρά τη διεθνή συγκυρία και παραβλέποντας το μικρό της μέγεθος, ετοιμάζει το δικό της Μέγαρο Μουσικής, με αίθουσα χωρητικότητας 1.800 ατόμων! (Να σημειωθεί ότι το Μέγαρο Μουσικής στην Αθήνα, σε μια πόλη 5 εκατομμυρίων, έχει αίθουσα χωρητικότητας 2.000 ατόμων.)

«Η Τουρκία να μπει στην Ε.Ε.»

Δύο άνθρωποι που ζουν μέσω της μουσικής. Η μουσική είναι ο τρόπος δημόσιας παρέμβασής τους και συμμετοχής τους στα κοινά. Με μουσική, λοιπόν, και συγκεκριμένα με τη συμμετοχή μερικών από τους σημαντικότερους πιανίστες διεθνώς, θα γίνουν στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, λίγο πριν από τα Χριστούγεννα, δύο συναυλίες με κοντσέρτα του Μπαχ, για δύο, τρία και τέσσερα πιάνο, που θα απαντούν με τον δικό τους τρόπο στις συγκρούσεις των πολιτικών και των κρατών. Στα τέσσερα πιάνο θα καθήσουν δύο Έλληνες και δύο Τούρκοι (ανάμεσά τους ο Κυπριανός Κατσαρής). Στα τρία πιάνο θα καθήσουν οι δύο Τούρκοι και η Αρμένισσα συνάδελφός τους και στα δύο πιάνο, το ζευγάρι του Ισραηλινού και του Αιγύπτιου πιανίστα και το ζευγάρι του Αμερικανού και του Ιρανού. Ο Κυπριανός Κατσαρής μεγάλωσε στο Καμερούν, πήγε σε γαλλικό σχολείο και τα ελληνικά που έμαθε είναι όσα μιλούσαν μέσα στο σπίτι του. Ολα αυτά τα χρόνια, μέσω της μουσικής έρχεται σε επαφή με καλλιτέχνες απ' όλο τον κόσμο, συνυπάρχει καλλιτεχνικά ακόμα και με τους «εχθρούς». «Προσπαθώ να καταλάβω πάντα και την άλλη άποψη», λέει. Και πιστεύει ότι αν «η Τουρκία μπει στην Ευρώπη, είναι ο μόνος τρόπος να χαλαρώσει η ένταση σ' αυτήν την περιοχή».

Ο Κυπριανός Κατσαρής έχει παίξει στις μεγαλύτερες αίθουσες συμφωνικής μουσικής σ' όλο τον κόσμο. «Έχει η Κύπρος τη δυνατότητα να συντηρήσει ένα τόσο μεγάλο οργανισμό όπως το Μέγαρο Μουσικής που ήδη ετοιμάζεται;», ρωτήσαμε τον Κυπριανό Κατσαρή. «Θα χρειαστεί χρόνος, δεν είναι ακόμα 100% σίγουρο. Μερικοί λένε ότι είναι υπερβολικό. Εγώ πιστεύω πως είναι απαραίτητο, γιατί θα φέρει και θα δημιουργήσει νέο κοινό. Βοήθησε κάποιους να ανακαλύψουν κι άλλα είδη μουσικής, πέρα από το μπουζούκι», λέει.

«Οι νέοι μουσικοί φεύγουν»

Ο Μαρτίνος Τιρίμος ζει μόνιμα στο Λονδίνο και τις πρώτες μουσικές νότες τις άκουσε από τον πιανίστα πατέρα του. Στέκεται ιδιαίτερα στην πρωτοβουλία του Ιδρύματος Τάκη και Λούκας Νέμιτσα, επισημαίνοντας ότι δεν υπάρχει αντίστοιχο επιπέδου βραβείο θεσμοθετημένο από την πολιτεία. «Καλύπτει ένα κενό στην πολιτιστική ζωή αυτής της χώρας», λέει. Πιστεύει ότι η τέχνη μπορεί να στηριχθεί κυρίως από την ιδιωτική

πρωτοβουλία ή χρειάζεται και η πολιτεία, τον ρωτάμε. Η εμπειρία του από τη διεθνή σκηνή της συμφωνικής μουσικής είναι ενδιαφέρουσα: «Είναι δύσκολες εποχές για την τέχνη και η πολιτεία, παντού, δυσκολεύεται. Στην Αγγλία, όπου ζω, όλες οι εκδηλώσεις στηρίζονται από χορηγούς. Η κρατική βοήθεια δεν αρκεί, αφού η επιχορήγηση του κράτους είναι σχετικά μικρή και όλοι ξέρουν ότι πρέπει να απευθυνθούν σε χορηγούς». Τον ρωτάμε πώς αντιλαμβάνεται την κρίση, όχι μόνο την ελληνική, αλλά και την ευρωπαϊκή πλέον, ζώντας στο εξωτερικό: «Θα μιλήσω για τη μουσική, που γνωρίζω. Δυστυχώς διαπιστώνω ότι υπάρχει μια μεγάλη έξοδος από την Ελλάδα, διότι είναι πολύ δύσκολο να βρει κανείς δουλειά σ' αυτόν τον τομέα. Είναι πολλά νέα παιδιά που σπούδασαν έξω, επέστρεψαν στην Ελλάδα με όνειρα για μια δουλειά και παίρνουν πάλι τον δρόμο προς το εξωτερικό, αναζητώντας ελπίδα και δουλειά. Δεν το κάνουν με ευχαρίστηση, αλλά δεν μπορούν να κάνουν αλλιώς. Είναι δύσκολα τα πράγματα στην Ελλάδα, κυρίως για όσους ασχολούνται με τη συμφωνική μουσική», προσθέτει.

Η ερώτηση επαναλαμβάνεται και στον Μαρτίνο Τιρίμο: Μπορεί μια χώρα σαν την Κύπρο να συντηρήσει ένα πολυδάπανο οργανισμό, όπως είναι ένα Μέγαρο Μουσικής; Ο ίδιος ως καλλιτέχνης το ονειρεύεται. Έχει δει τα σχέδια, και ελπίζει ότι σύντομα θ' αρχίσει η κατασκευή του. Ο Τάκης Νέμιτσας, πρώην υπουργός και καλός γνώστης της κυπριακής πραγματικότητας, γνωρίζει τις αντιδράσεις μερίδας του κόσμου μπροστά σ' ένα τέτοιο έργο: «Νομίζω ότι μετά τις δημοτικές εκλογές θα ξαναμπεί σε μια σειρά το Μέγαρο Μουσικής». Είναι λίγο στον αέρα, δηλαδή; «Είναι. Η οικονομική κατάσταση είναι δεδομένη, η αντίληψη του κοινού είναι διαφορετική, εάν μια κυβέρνηση κάνει σήμερα μια τεράστια επένδυση στον τομέα του πολιτισμού, θα πουν ότι χάσατε τον προσανατολισμό σας. Πρέπει να δοθούν προτεραιότητες», συμπληρώνει.